

FIȘA DISCIPLINEI

FILOSOFIA RELIGIEI - TEMATIZĂRI ACTUALE

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
1.2. Facultatea	ISTORIE ȘI FILOSOFIE
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL DE FILOSOFIE
1.4. Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5. Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6. Programul de studii / Calificarea	FILOSOFIE / FILOSOFIE
1.7. Forma de învățământ	ZI

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	FILOSOFIA RELIGIEI - TEMATIZĂRI ACTUALE			Codul disciplinei	HLR2604
2.2. Titularul activităților de curs	Lector Dr. Schussler Aura-Elena				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lector Dr. Schussler Aura-Elena				
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specializare (DS)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					33
Tutoriat (consiliere profesională)					10
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				125	
3.8. Total ore pe semestru				48 fiz. /125 conv.	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupuziții, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici.
CP4	Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură.
CP5	Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme.
CP2	Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane.
CP3	Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice.
CP6	Medierea interumană și interculturală prin identificarea, analiza și soluționarea unor probleme interumane și interculturale.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.
CT3	Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.
CT1	Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.	Studentul/absolventul analizează perspective teoretice diferite.
CP4	Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevăr.	Studentul/absolventul explică ce înseamnă „a cunoaște” și explică într-o manieră coerentă și clară deosebiriile dintre diferitele forme de cunoaștere.
CP5	Studentul/absolventul descrie principalele teorii etice și perspective filosofice asupra moralității și comportamentului moral și explică într-o manieră coerentă și clară concepte precum „dreptate”, „drepturi”, „datorie morală”, „deontologie profesională”.	Studentul/absolventul analizează critic dileme morale dificile, identifică principii, reguli și valori morale în comportamentul uman și este capabil să explice într-o manieră coerentă ce înseamnă a avea un comportament moral din perspectiva diferitelor teorii etice.
CP2	Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru.	Studentul/absolventul folosește concepte filosofice cu un grad ridicat de dificultate, analizează sistematic idei și perspective teoretice care se situează dincolo de experiența empirică.

competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP3	Studentul/absolventul descrie principiile logice care stau la baza raționamentului, identifică erorile de argumentare și raționamentele nevalide.	Studentul/absolventul formulează argumente solide și aplică principiile logice în evaluarea critică a pretențiilor de cunoaștere din diferite domenii.
CT2	...	...
CT3	...	...

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul demonstrează cunoașterea și înțelegerea principalelor concepte, teme și probleme ale filosofiei religiei, în contexte clasice, moderne și contemporane (existența lui Dumnezeu, experiența religioasă, sacru/profan, secularizare).
2. Studentul explică și compară critic diferite perspective filosofice asupra fenomenului religios, aparținând unor tradiții și curente de gândire distincte (fenomenologia religiei, filosofia postmodernă, teorii ale secularizării).
3. Studentul analizează rolul religiei în societatea contemporană, în contexte precum globalizarea, pluralismul religios, fundamentalismul, noile mișcări religioase și mediul digital.
4. Studentul înțelege relația dintre religie, tehnologie și noile forme de imaginar escatologic contemporan (inteligentă artificială, transumanism).
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul analizează și interpretează critic texte filosofice relevante pentru domeniul filosofiei religiei, utilizând concepte și instrumente teoretice adecvate.
2. Studentul formulează argumente filosofice coerente, susținute bibliografic, în cadrul dezbaterilor și al lucrărilor scrise (referat, eseu academic).
3. Studentul aplică metode specifice cercetării filosofice (analiză conceptuală, comparație teoretică, interpretare de text) în abordarea unor teme și probleme actuale ale filosofiei religiei.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații³
1. INSTRUMENTE CONCEPTUALE INTRODUCERE. O incursiune în— Filosofia religiei.	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	Prezentarea metodologiei de lucru și a livrabilelor; Stabilirea normelor organizatorice; Prezentarea generală a cursului (problematizare, concepte)
2. Despre existența lui Dumnezeu	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
3. Experiența și fenomenul religios	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
4. Sacru și profan	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
5. Religia în paradigma postmodernă	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
6. Religia în limitele secularismului și secularizării	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
7. Fundamentalismul religios	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
8. Terorismul religios	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

9.	Globalizare și pluralism religios	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
10.	Mișcarea New Age	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
11.	Religie și cyberspace	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	
12.	Noile escatologii ale secolului XXI	- curs interactiv cu fundament de prelegere, prezentare Power Point, discuții	

Bibliografie

Achimescu, Nicolae. 2002. *Noile mișcări religioase*. Cluj-Napoca: Limes.

Anselm. 1997. *Proslogion*. București: Editura Științifică.

Appleby, R. Scott (Eds.). *The Fundamentalism Project. (Vol. 3)*. Chicago: University of Chicago Press. pp. 13-28

Aquino, Thoma. 1997. *Suma Theologiae. Despre Dumnezeu*. București: Editura Științifică.

Berman, Eli. 2009. *Radical, Religious, and Violent. The New Economics of Terrorism*. Cambridge: The MIT Press.

Beyer, Peter. 1994. *Religion and Globalization*. London: Sage Publications.

Derrida, Jacques. 2003. Deconstructing Terrorism—Derrida. În Borradori, Giovanna (Ed.), *Philosophy in a Time of Terror. Dialogues with Jurgen, Habermas and Jacques Derrida în Borradori*. Chicago: University of Chicago Press. pp. 137-173

Caillois, Roger. 1997. *Omul și Sacrul*. București: Nemira.

Caputo, John & Vattimo, Gianni. 2008. *După moartea lui Dumnezeu*. București: Curtea Veche.

Derrida, Jacques. 1994. *Credință și cunoaștere*. Iași: Paralela 45.

Descartes, René. 1937. *Meditationes de Prima Philosophia*. București: Tipografia Bucovina.

Dawson, Lorne L. and Cowan, Douglas (Eds.). 2004. *Religion Online*. New York: Routledge.

Dawson, Lorne L. 2005. The mediation of religious experience in cyberspace. În Højsgaard, Morten T. & Warburg, Margit (Eds.) *Religion and Cyberspace*. New York: Routledge. pp. 15-38

Durkheim, Émile. 1995. *Formele elementare ale vieții religioase*. Iași: Polirom.

Eliade, Mircea. 2005. *Sacral și Profanul*. București: Humanitas.

Frunză, Sandu. 2003. *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*. Cluj-Napoca: Limes.

John H. Garvey. 1993. Introduction: Fundamentalism and Politics. În Martin, Marty E.; Appleby, R. Scott (Eds.). *The Fundamentalism Project. (Vol. 3)*. Chicago: University of Chicago Press. pp. 13-28

Geisler, Norman L. 1999. *Filosofia religiei*. Oradea: Cartea creștină.

Harari, Yuval Noah. 2018. *21 de lecții pentru secolul XXI*. Iași: Polirom.

Herriot, Peter. 2009. *Religious Fundamentalism Global, Local and Personal*. New York: Routledge.

Heelas, Paul. 1996. *The New Age Movement: the Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity*. USA: Blackwell.

James A. Beckford. 2014. Re-Thinking Religious Pluralism. În Giordan, Giuseppe & Pace, Enzo, *Religious Pluralism. Framing Religious Diversity in the Contemporary World*. Switzerland: Springer. pp. 15-34

Otto, Rudolf. 1992. *Sacral. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul*. Cluj-Napoca: Dacia.

Paley, William. *Natural Theology*. USA: Oxford University Press.

Taylor, Charles. 2007. *A Secular Age*. USA: The Belknap Press of Harvard University Press.

Taylor, Charles. 2011. Why We Need a Radical Redefinition of Secularism. În Taylor, Charles (et. al). *The Power of Religion in the Public Sphere*. New York: Columbia University Press.

Tirosh-Samuelson, Hava. 2015. "Utopianism and Eschatology: Judaism Engages Transhumanism". *Religion and Transhumanism—The Unknown Future of Human Enhancement*, Mercer, Calvin and Trothen, Tracy J. (Eds.). USA: Praeger. pp. 161-181

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. O incursiune în—Filosofia religiei	-seminar interactiv pe bază de prezentări multimedia	-prezentarea metodologiei de lucru și a livrabilelor; -prezentarea activității de seminar - stabilirea normelor organizatorice
2. Argumente clasice/moderne privind existența lui Dumnezeu. (Argumentul Ontologic, Cosmologic, Teleologic)	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	

3. Experiența și fenomenul religios. Rudolf Otto și conceptul de numinos	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
4. Dihotomia Sacru-Profan	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
5. Postmodernism și religie. Despre “moartea lui Dumnezeu”. ‘Teologia slabă’ și ‘slăbiciunea lui Dumnezeu’	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
6. Secularizare, secularism și religie. Religia în spațiul public	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
7. Fundamentalismul Creștin, Iudaic și Islamic	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
8. Terorism, terorism religios și grupări teroriste	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
9. Impactul globalizării asupra religiei. Pluralism religios	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
10. New Age—concepte, filosofie, ideologie. Spiritualitate	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
11. Cyberspace—concepte/teorii generale. Religia online vs. Religia offline	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	
12. Noile escatologii ale secolului XXI. Tehnologie, inteligență artificială, nemurire	- seminar interactiv pe bază de discuții; prezentări/analiză și interpretare de text pe baza bibliografiei propuse/dezbateri	

Bibliografie

- 1-2.** Anselm. 1997. *Proslogion*. București: Editura Științifică. pp. 5-34
Descartes, René. 1937. *Meditationes de Prima Philosophia*. București: Tipografia Bucovina. pp. 25-39; 47-53
Aquino, Thoma. 1997. *Suma Theologiae. Despre Dumnezeu*. București: Editura Științifică. pp. 57-65
Paley, William. *Natural Theology*. USA: Oxford University Press. pp. 7-15; pp. 71-84
- 3.** Geisler, Norman L. 1999. *Filosofia religiei*. Oradea: Cartea creștină. pp. 13-46
Durkheim, Émile. 1995. *Formele elementare ale vieții religioase*. Iași: Polirom. pp. 33-55
Otto, Rudolf. 1992. *Sacru. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul*. Cluj-Napoca: Dacia. pp. 95-118
- 4.** Caillois, Roger. 1997. *Omul și Sacru*. București: Nemira. pp. 17-35; pp. 65-105
Eliade, Mircea. 2005. *Sacru și Profanul*. București: Humanitas. pp. 88-122
- 5.** Caputo, John & Vattimo, Gianni. 2008. *După moartea lui Dumnezeu*. București: Curtea Veche. pp. 68-127
Derrida, Jacques. 1994. *Credință și cunoaștere*. Iași: Paralela 45. pp. 34-94
- 6.** Taylor, Charles. 2007. *A Secular Age*. USA: The Belknap Press of Harvard University Press. pp. 505-539
Taylor, Charles. 2011. Why We Need a Radical Redefinition of Secularism. În Taylor, Charles (et. al). *The Power of Religion in the Public Sphere*. New York: Columbia University Press. pp. 34-60

Harari, Yuval Noah. 2018. *21 de lecții pentru secolul XXI*. Iași: Polirom. pp. 205-219

7. Frunză, Sandu. 2003. *Fundamentalismul religios și noul conflict al ideologiilor*. Cluj-Napoca: Limes. pp. 80-96

Herriot, Peter. 2009. *Religious Fundamentalism Global, Local and Personal*. New York: Routledge. pp. 9-29

John H. Garvey. 1993. Introduction: Fundamentalism and Politics. În Martin, Marty E.; Appleby, R. Scott (Eds.). *The Fundamentalism Project*. (Vol. 3). Chicago: University of Chicago Press. pp. 13-28

8. Berman, Eli. 2009. *Radical, Religious, and Violent. The New Economics of Terrorism*. Cambridge: The MIT Press. pp. 1-29

Derrida, Jacques. 2003. Deconstructing Terrorism—Derrida. În Borradori, Giovanna (Ed.), *Philosophy in a Time of Terror. Dialogues with Jurgen, Habermas and Jacques Derrida în Borradori*. Chicago: University of Chicago Press. pp. 137-173

9. Beyer, Peter. 1994. *Religion and Globalization*. London: Sage Publications. pp. 206-225

James A. Beckford. 2014. Re-Thinking Religious Pluralism. În Giordan, Giuseppe & Pace, Enzo, *Religious Pluralism. Framing Religious Diversity in the Contemporary World*. Switzerland: Springer. pp. 15-34

10. Achimescu, Nicolae. 2002. *Noile mișcări religioase*. Cluj-Napoca: Limes. pp. 229-271

Heelas, Paul. 1996. *The New Age Movement: the Celebration of the Self and the Sacralization of Modernity*. USA: Blackwell. pp. 15-41

11. Young, Glenn. 2004. Reading and Praying Online: The Continuity of Religion. Online and Online Religion in Internet Christianity. În Dawson, Lorne L. and Cowan, Douglas (Eds.). *Religion Online*. New York: Routledge. pp. 93-107

Dawson, Lorne L. 2005. The mediation of religious experience in cyberspace. În Højsgaard, Morten T. & Warburg, Margit (Eds.) *Religion and Cyberspace*. New York: Routledge. pp. 15-38

12. Tirosh-Samuelson, Hava. 2015. "Utopianism and Eschatology: Judaism Engages Transhumanism". *Religion and Transhumanism—The Unknown Future of Human Enhancement*, Mercer, Calvin and Trothen, Tracy J. (Eds.). USA: Praeger. pp. 161-181

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniu; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Eseu academic la sfârșitul semestrului (sesiune)	60% din nota finală
9.5 Seminar/laborator	- însușirea cunoștințelor discutate la seminar; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală, cât și în timpul examinării finale	
	- activitate seminar: participare activă la dezbateri, discuții și la comentariile de text		40% din nota finală
9.6 Standard minim de promovare			
- Elaborarea unei lucrări scrise cu temă la alegere, de complexitate medie/ridică, utilizând cunoștințele teoretice de bază ale filosofiei și filosofiei religiei într-o paradigmă contemporană. - Planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii (dezbateri, analiză/comentariu de text)			

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
Nu se aplică nici o etichetă								

Data completării:

16.03.2026

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.